

SKUPINA TOFANA

Skupina se nachází západně od Cortiny d'Ampezzo, vytváří překrásnou kulisu tohoto známého města v Dolomitech a přispěla k jeho slávě. Tofana je jedním z nejmarkantnějších skalních útvarů; má tři vrcholy: Tofana di Rozes, Tofana di Mezzo a Tofana di Dentro. Tofana di Mezzo (3244 m) je nejvyšší vrchol ve skupině, nabízí překrásný rozhled, je přístupný lanovkou (má mezistanici) přímo z Cortiny.

V letech 1863-65 zdolal všechny tři vrcholy známý dolomitický objevitel Paul Grohmann, zčásti pod vedením cortinského sedláka Francesca Lacedelliho. Za první světové války se o toto území, jako o čtá další, těžce bojovalo, přičemž vrchol Tofana di Rozes obsadili nejprve Rakušané, později Italové. V Cortině d'Ampezzo stojí pomník italského generála Antonia Cantoreho, který, jako četní jiní vojáci, na Tofaně padl. Původní válečné stezky vybudované v masivu byly vzájemně propojeny, měly nezanedbatelný význam v každé době a staly se základem pro dnešní zajištěné cesty.

Překrásný, stále známější pohled nabízí jižní stěna nejnižšího ze tří vrcholů - Tofana di Rozes, po jehož západní stěně vede náročná zajištěná cesta, i když na vrchol se lze dostat relativně jednoduchou, ne příliš těžkou cestou ze severní strany. S přihlédnutím k horské stanici lanovky jsou ve skupině dvě opěrné chaty, a sice Rifugio Ra Valles na mezistanici a na západě Rifugio Giussani. Pod skalní hradbou nabízí ve směru do Cortiny úkryt několik chat.

Zajištěné cesty ve skupině Tofana

27 Via Ettore Bovero
Col Rosá, 2.166 m (skupina Tofana)

Obtížnost: těžká zajištěná cesta

Výchozí bod: Cortina d'Ampezzo, 1.211 m - camping Olympia, cca 1.280 m

Opěrný bod: Cortina d'Ampezzo, 1.211 m

Výškové rozdíly: výstup: cca 900 m

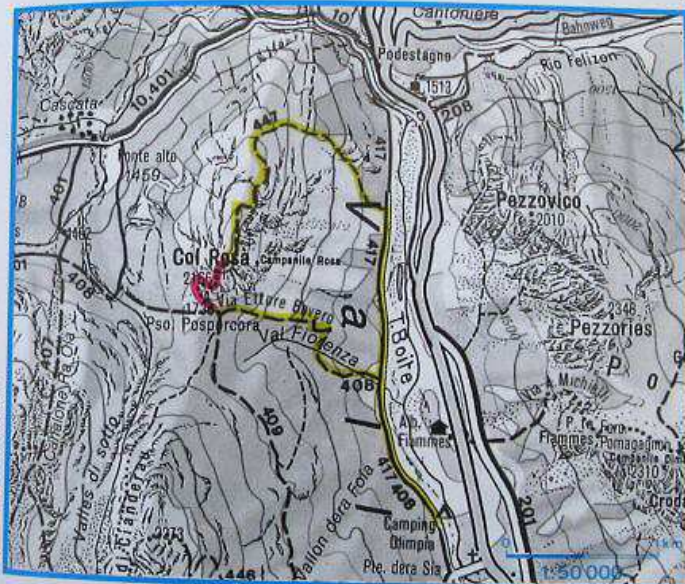
Sestup: cca 900 m

Zajištěná cesta: cca 300 m

Pochodový čas: výstup: kemp Olympia - Passo Posporcora - Col Rosá, cca 3 1/2 hod

Sestup: Col Rosá - zn. cesta 477 - kemp Olympia, cca 2 hod

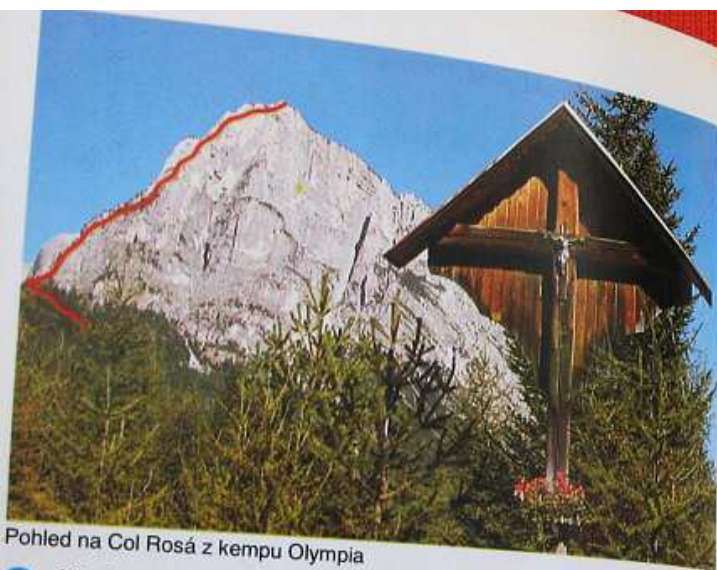
Zajištěná cesta: cca 1 hod

Upozornění: vzdušná, exponovaná, ale ne příliš dlouhá zajištěná cesta.

Výstup: z Cortiny d'Ampezzo, 1.211 m, nebo z Toblachu lze přijet po silnici č. 51 a odbočit se ke campingu Olympia, 1.280 m. Dále pěšky po vozové cestě č. 417, a pak 408 k rozcestí. Odtud vlevo po cestě č. 408 strmě vzhůru na sedlo Passo Posporcora, 1.730 m. Z křižovatky cest v sedle se jde vpravo lesem a klečí k zajištěné cestě. Podél drátěných lan strmě, vzdušně a exponovaně na vrchol Col Rosá, 2.166 m.

Poznámka: překrásný pohled do údolí Valle d' Ampezzo

Pohled na Col Rosá z kempu Olympia

**28 Via ferrata Lamon -
Via ferrata Forenton**
Tofana di Dentro, 3.237 m (skupina Tofana)

Obtížnost: lehká zajištěná cesta
Výchozí bod: Cortina d'Ampezzo, 1.211 m
Opěrný bod: Cortina d'Ampezzo, 1.211 m
Výškové rozdíly: výstup: cca 200 m
Sestup: cca 800 m
Zajištěná cesta: cca 200 m
Pochodový čas: výstup: horní stanice lanovky Tofana di Mezzo - Tofana di Dentro, cca 1 hod
Sestup: Tofana di Dentro - mezistanice lanovky Rifugio Ra Valles, cca 1 1/2 - 2 hod
Zajištěná cesta: cca 1 hod
Upozornění: ve spojitosti s lanovkou z Cortiny d'Ampezzo je to bezproblémová, krátká zajištěná cesta. S ohledem na velkou výšku (přes 3000 m) - opatrně při sněhu a námraze!

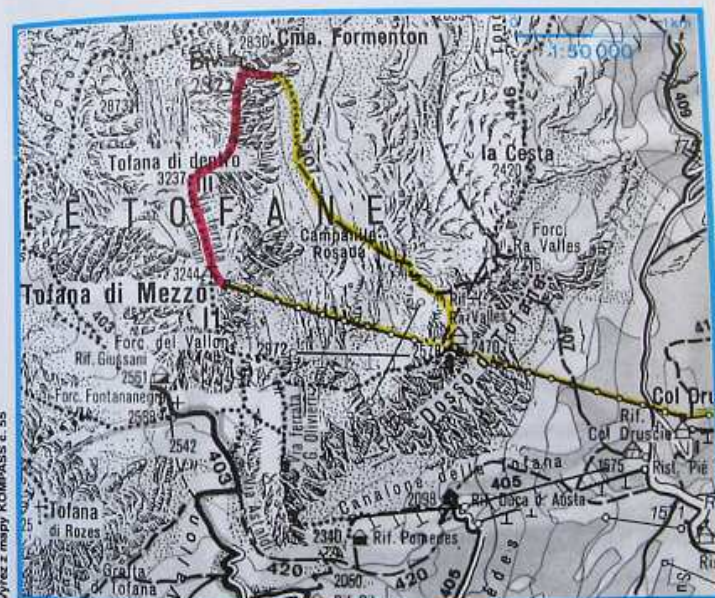

Tofana di Mezzo a Tofana di Dentro z Cortiny d'Ampezzo

Výstup: z Cortiny d'Ampezzo, 1.211 m, na vrchol Tofana di Mezzo, 3.244 m. Od horní stanice lanovky se jde nejprve po vrcholové cestě, pak vpravo dolů do štěrbin mezi oběma vrcholy. Po zajištěné cestě, místy velmi vzdušné, se dojde po hřebenu na vrchol Tofana di Dentro, 3.237 m.

Sestup: z vrcholu po značeném severním hřebenu k bivaku „Baraca degli Alpini“, 2.922 m, kolem bývalých stanovišť Formenton po cestě č. 407, strmě po východních svazích, se dojde zpět k mezistanici lanovky a k chatě Rifugio Ra Valles, 2.470 m.

Poznámka: další možnosti, jak se dostat k zajištěné cestě, je výstup po zajištěné cestě „Via ferrata Giuseppe Olivieri“ od chaty Rifugio Dibona. Velmi dlouhá cesta.

Výřez z mapy KOMPASS č. 55

29 Via Giovanni Lipella
Tofana di Rozes, 3.225 m (skupina Tofana)

Obtížnost: těžká zajištěná cesta
Výchozí bod: Cortina d'Ampezzo, 1.211 m - Rifugio Dibona, 2.050 m
Opěrný bod: Rifugio Dibona, 2.050 m
Výškové rozdíly: Výstup: cca 1.200 m
Sestup: cca 1.200 m
Zajištěná cesta: cca 600 m
Pochodový čas: výstup: Rifugio Dibona - Castelletto - Tofana di Rozes, cca 4 hod
Sestup: Tofana di Rozes - Rifugio Giussani - Rifugio Dibona, cca 2 1/2 hod
Zajištěná cesta: cca 2 1/2 hod
Upozornění: pozor na námrazu v ranních hodinách a při sestupu na severní svahy, které bývají často pokryty sněhem! Pro průchod 800 m dlouhou štolou je nezbytná kapesní svítilna!

Výstup: od chaty Rifugio Dibona, 2.050 m, se jde cestou č. 404 pod mohutnou jižní stěnou Tofana di Rozes, 3.225 m, k nástupu. Jde se kolem vojenských stanovišť z první světové války a projde se 800 m dlouhou štolou na sedlo Castelletto, 2.657 m. Odtud je nádherný pohled do údolí Travenanzestal a na skupinu Fanesgruppe. Odtud se traversuje za mírného stoupání po celé západní straně Tofana di Rozes, 3.225 m; cesta je zajištěna až k rozcestí, odkud je možné za špatného počasí sestoupit přes štěrbinu k chatám Rifugio Giussani, 2.561 m, (Rifugio Cantore) a Rifugio Dibona, 2.050 m. Zajištěná cesta pokračuje od rozcestí vpravo přes cca 300 m vysokou a kolmou severní stěnu, je však dobře zajištěna; jde se vzhůru až k pamětní desce Giovanni Lipelliho, kde se napojí na normální cestu k severu. Po suti a sněhu, strmě vzhůru k vrcholu Tofane di Rozes, 3.225 m.

Sestup: po severních svazích vede značená normální cesta přes skalní stupně dolů k Rifugio Giussani, 2.561 m, a po cestě č. 403 zpět k Rifugio Dibona, 2.050 m.

Poznámka: jeden z nejkrásnějších vyhlídkových bodů Dolomit.

Tofana di Rozes od západu

30 Via ferrata Giuseppe Olivieri Tofana di Mezzo, 3.244 m (skupina Tofana)

Obtížnost: zvláště těžká zajištěná cesta

Výchozí bod: Cortina d'Ampezzo, 1.211 m - Rifugio Dibona, 2.050 m

Opěrný bod: Rifugio Dibona, 2.050 m

Výškové rozdíly: výstup: cca 1.200 m

Sestup: cca 1.200 m

Zajištěná cesta: cca 800 m

Pochodový čas: výstup: Rifugio Dibona - Rifugio Pomedes - Punta Anna - Tofana di Mezzo, cca 5 hod

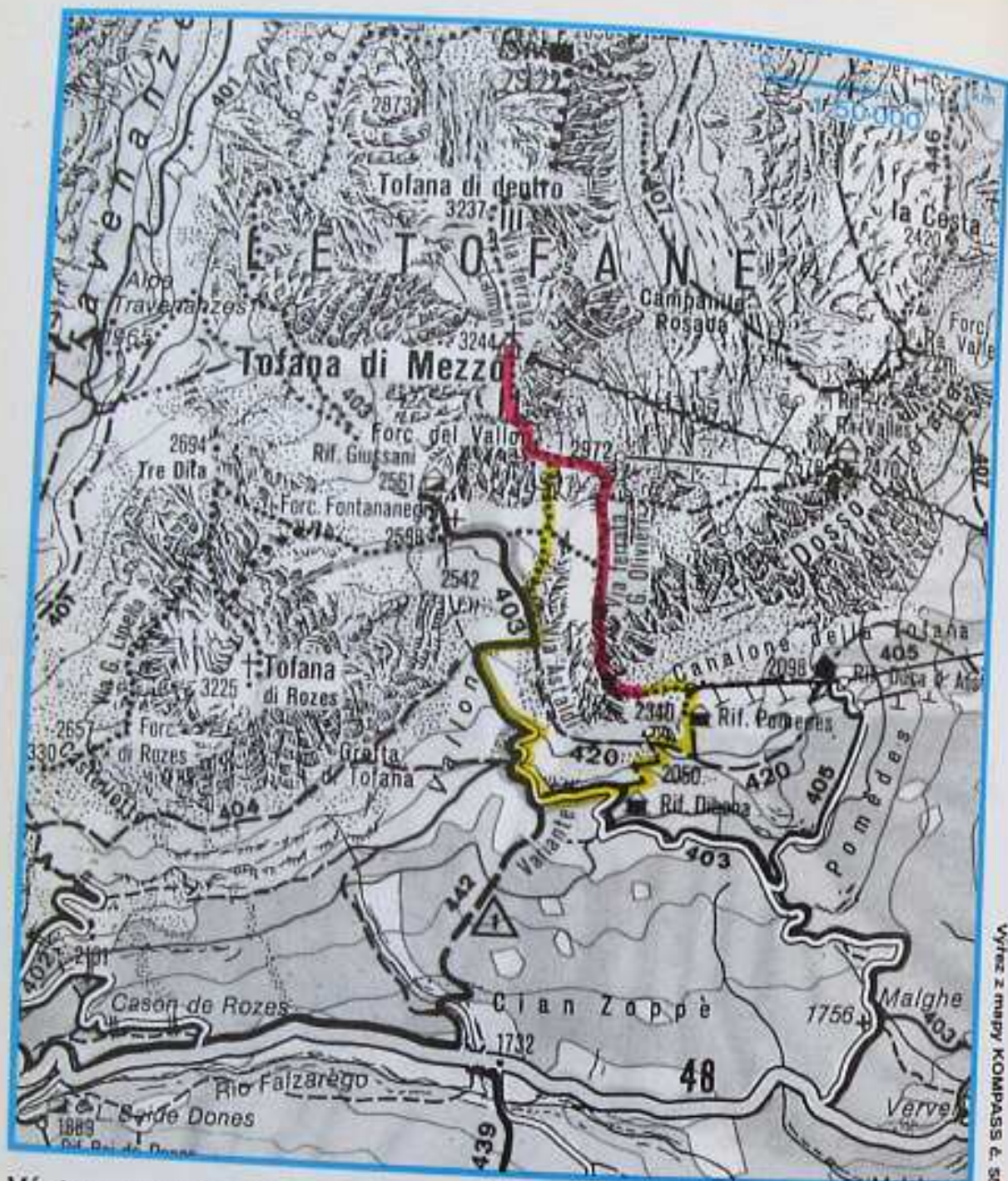
Sestup: Tofana di Mezzo - Forcella del Foro („Bus“) - Rifugio Dibona, cca 3 hod

Zajištěná cesta: cca 3 1/2 hod

Upozornění: tato zajištěná cesta patří k nejtěžším v Dolomitech. Ačkoliv je na vrcholu stanice lanovky, cesta vede skutečně vysokohorským prostředím.

Tofana di Mezzo od jihu

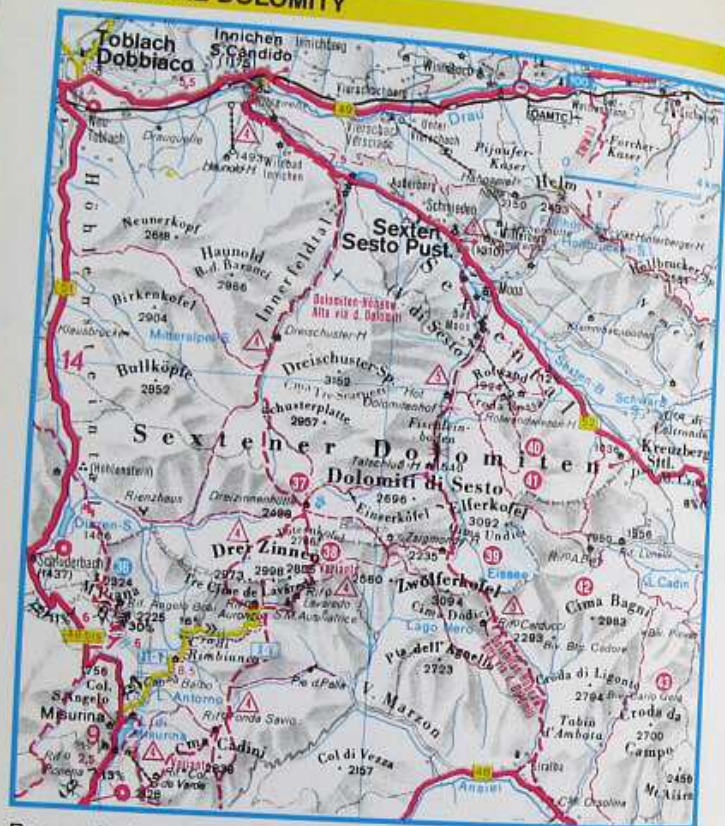

Výstup: od chaty Rifugio Dibona, 2.050 m se jde po cestě č. 421 k chatě Rifugio Pomedes, 2.340 m, dále severozápadním směrem po suti k nástupu na zajištěnou cestu. Podél drátěných lan se jde velice vzdušně a exponovaně vzhůru ke kótě Punta Anna. Po zajištěné cestě dále vzhůru ke skalnímu oknu „Bus de Tofana“ a do sedla Forcella de Foro, 2.972 m. Odtud je možné sestoupit k jihu strmým zářezem k chatám Rifugio Giusani, 2.561 m, a Rifugio Dibona, 2.050 m. Další cesta na vrchol Tofana di Mezzo, 3.244 m, vede severovýchodním směrem přes zajištěné skalní stupně k nejvyššímu bodu. (Opatrně: nebezpečí sněhových polí a námraz.)

Sestup: buď lanovkou přímo do Cortiny d'Ampezzo nebo po výstupové cestě zpět až ke skalnímu oknu „Bus de Tofana“ a odtud jižně k chatě Rifugio Giussani, 2.561 m, a po cestě č. 403 na chatu Rifugio Dibona, 2.050 m.

Poznámka: jeden z nejkrásnějších výhledových bodů v Dolomitech.

SEXTENSKÉ DOLOMITY

Rozprostírají se na severovýchodě Dolomit, vedle skupiny Pala mají nejrozmanitější podobu. Znalci Sextenských Dolomit velmi působivě popisují zvláště barvy krajiny, zejména pak žhnoucí skály při západu slunce. Tato výrazná skupina je ohraničena ve směru pohybu hodinových ručiček od severu údolím Pustertal, Comelical, Piavet, Ansietal a Höhlensteintal. Nejproslulejší část, věže Tre Cime di Lavaredo (Drei Zinnen), vytvářejí nepříznivou situaci pro ostatní vrcholy, které se z hlediska popularity nemohou s nimi měřit; avšak zkušený horolezec ví, že v tomto triu jsou nejnáročnější lezecké túry. Také další vrcholy, jako Haunold (2.966 m), Zwölferkofel (3.094 m) a nejvyšší vrchol Sextenských Dolomit, Dreischusterspitze (3.152 m), jsou dosažitelné jen lezeckými cestami. Jako zvlášť krásná vyhlídková hora by měla být připomenuta Schusterplatte (2.957 m), která se nachází jižně od chaty Drei-Zinnen Hütte a může na ni vystoupit bez problémů každý zkušený horolezec. Slavné „Sexten-

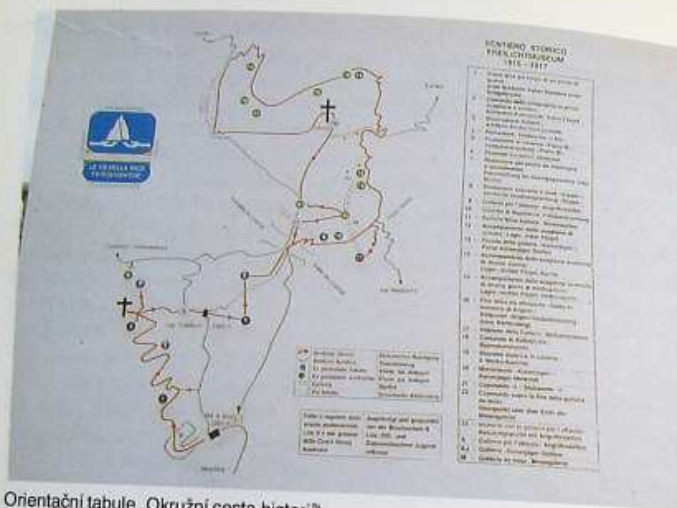
ské sluneční hodiny“, které vytvářejí vrcholy Elferkofel (3.092 m), Zwölferkofel (3.094 m) a Einserkofel (2.699 m), poskytují trvalé dojmy svým jedinečným umístěním a bizarními věžemi, propastmi, jakož i mohutnými stěnami. O frontovou linii vedoucí od vrcholu Rotwandspitze přes Elferkofel, Büllelejoch a Paternkofel až k Monte Piano se sváděly během horské války v letech 1915-1918 urputné boje. Když v šedesátých letech zintenzivněly práce pro zajištění schůdnosti bývalých vojenských chodníků, bylo zřízeno mnoho zajištěných cest v dějišti bývalých válečných událostí. S vrcholem Paternkofelu je spojeno jméno sextenského horského vůdce Seppa Innerkoflera, který zde v červenci r. 1915 padl v bitvě o vrchol. Turisticky je skupina dnes velmi dobře přístupná. Od severu vede silnice až na úpatí Drei Zinnen. Četné chaty (Auronzohütte, Lavaredohütte, Zsigmondhütte, Drei-Zinnen Hütte) zabezpečují hustou síť opěrných bodů. Zatímco střed „Sextenských Dolomit“ je hojně navštěvován, přijde si milovník klidného území na své v okrajových oblastech. V údolí nabízejí obce Toblach, Innichen, Sexten, poněkud vzdálená Cortina d'Ampezzo, jakož i malá Misurina s nádherným jezerem, dostatek možností k přenocování. V relativně velkém území Sextenských Dolomit je v severní části národní park a vedou jím dolomitické vysokohorské cesty č.3,4 a 5, které přispívají k velké návštěvnosti skupiny.

Zajištěné cesty v Sextenských Dolomitech

- 36** Monte Piana (jižní vrchol), 2.324 m -
 Monte Piano (severní vrchol), 2.305 m
 (Sextenské Dolomity)
 Okružní cesta historií - Sentiero Storico, č. 6A

Obtížnost: lehká zajištěná cesta
 Východí bod: Misurina, 1.756 m - Rifugio Angelo Bosi, 2.205 m
 Opěrný bod: Rifugio Angelo Bosi, 2.205 m
 Výškové rozdíly: výstup: cca 200 m
 Sestup: cca 200 m
 Zajištěná cesta: cca 100 m
 Pochodový čas: okruh historií č. 6A: Rifugio Angelo Bosi - Monte Piana - Monte Piano - Rifugio Angelo Bosi, cca 2 1/2 hod
 Zajištěná cesta: cca 1/2 hod
 Upozornění: tato okružní cesta vede územím, o které se za první světové války (1915-1918) urputně bojovalo mezi rakouskými horskými myslivci, kteří obsadili vrchol Monte Piano a italskými alpy, kteří drželi vrchol Monte Piana.

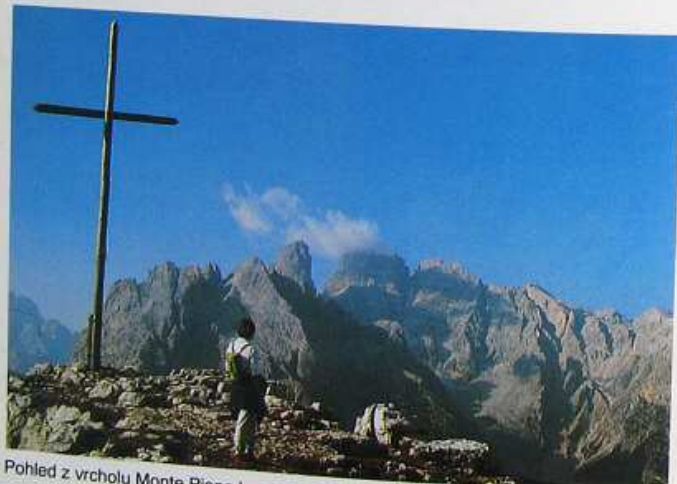
Výstup: od Misuriny, 1.756 m, se jde cca 0,5 km po silnici směrem na Auronzohütte a Tre Cime di Lavaredo k odbočce úzké silnice vlevo, která je cca 6 km dlouhá, místy asfaltovaná, a vede k chatě Rifugio Angelo Bosi, 2.205 m (parkoviště). Odtud po cestě č. 6A, označené nápisem „Historischer Rundweg“ (historická okružní cesta) vzhůru k již. vrcholu Monte Piana, 2.324 m - italská postavení. Dále se jde po značce č. 6A dolů do sedla Forcella di Castrati, 2.272 m a odtud snadným výstupem vzhůru k velkému kříži na severním okraji Monte Piano (severní vrchol), 2.305 m -

Orientační tabule „Okružní cesta histori“.

rakouská postavení. Pokračuje se po cestě č. 6A, krátce k severozápadu dolů, pak se traversuje po severní a východní straně (postavení horských myslivců) a zpět do sedla Forcella di Castrati, 2.272 m, až k chatě Rifugio Angelo Bosi, 2.205 m.

Poznámka: velkolepý rozhled z obou vrcholů. Pro prohlídku štol je nutná kapesní svítilna. V chatě Rifugio Angelo Bosi bylo zřízeno malé válečné muzeum.

Pohled z vrcholu Monte Piana ke skupině Cristallo

Výřez mapy KOMPASS č. 85

37 Toblinger Knoten, 2.617 m (Sextener Dolomiten) Žebříkový výstup - „cesta polního kuráta Hospa“

Obtížnost: těžká zajištěná cesta

Výchozí bod: Auronzohütte, 2.320 m

Opěrný bod: Drei - Zinnen Hütte, 2.405 m

Výškové rozdíly: výstup: cca 300 m

Sestup: cca 300 m

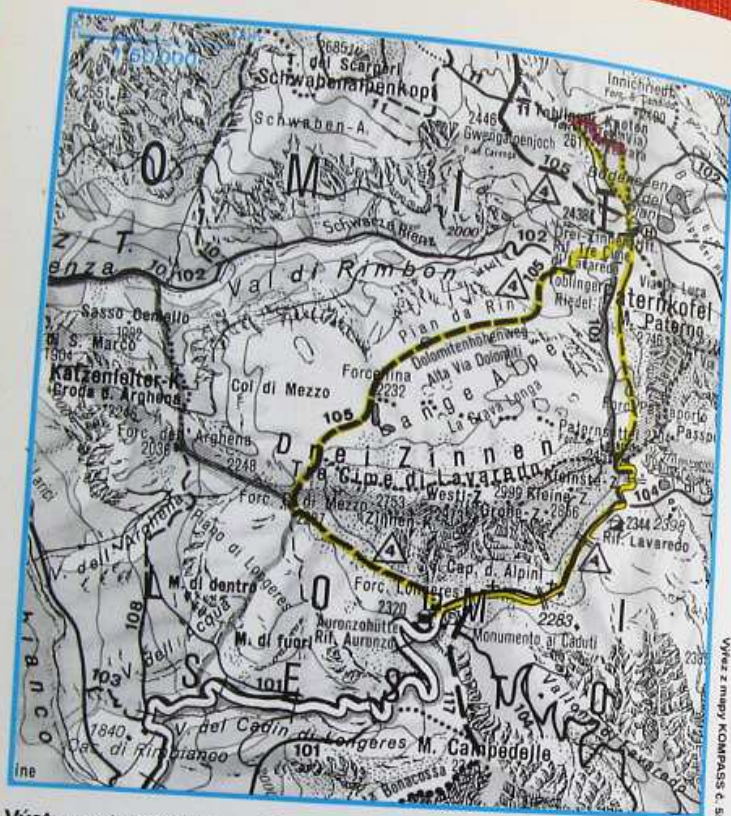
Zajištěná cesta: cca 100 m

Pochodový čas: výstup: Auronzohütte - Drei - Zinnen Hütte - žebříkový výstup - Toblinger Knoten, cca 2 1/2 - 3 hod

Sestup: Toblinger Knoten - „cesta polního kuráta Hospa“ - Lange Alpe - Auronzohütte, cca 2 1/2 - 3 hod

Zajištěná cesta: cca 1 - 1 1/2 hod

Upozornění: tyto dva zajištěné chodníky umožňují získat názor na boje v l. 1915-1917 v první světové válce.

Chata Drei - Zinnen Hütte s vrcholem Toblinger Knoten

38 Válečný chodník De Luca - Innerkofler Paternkofel, 2.746 m (Sextenské Dolomity)

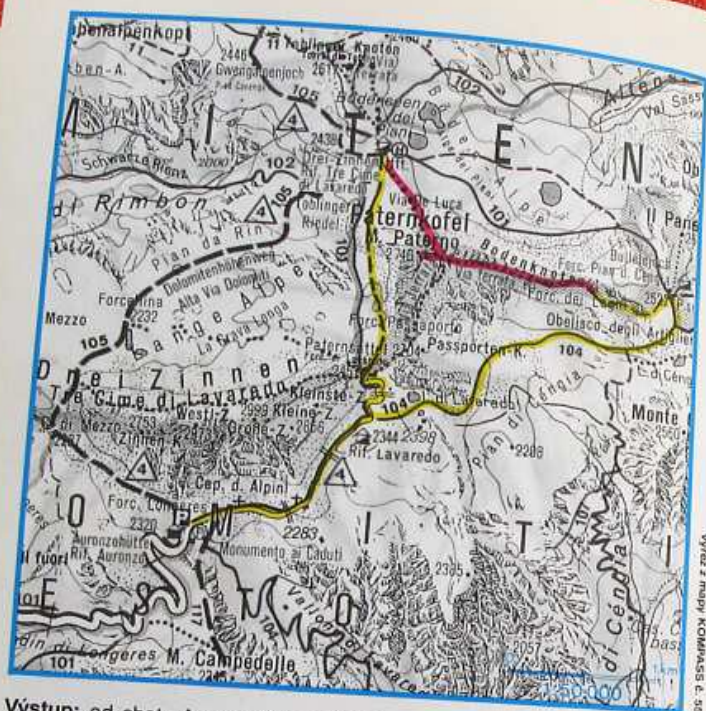
Obtížnost: těžká zajištěná cesta
 Východí bod: Auronzohütte, 2.320 m
 Opěrný bod: Drei - Zinnen Hütte, 2.405 m
 Výškové rozdíly: výstup: cca 500 m
 Sestup: cca 500 m
 Zajištěná cesta: cca 400 m
 Pochodový čas: výstup: Auronzohütte - Drei - Zinnen Hütte - Paternkofel, cca 3 1/2 hod
 Sestup: Paternkofel - Scharfenweg - Büllelejochhütte - Auronzohütte, cca 3 1/2 hod
 Zajištěná cesta: cca 3 hod
 Upozornění: kapesní svítilna je nezbytná - opatrně při námraze v tunelu „Galleria Paterna“!

Výstup: od chaty Auronzohütte, 2.320 m se jde po uzavřené vozové cestě na sedlo Paternsattel, 2.457 m, dále po cestě č. 10 k chatě Drei-Zinnen Hütte, 2.405 m. Pokračuje-li se dále dle turistických značek, dojde se k nástupu na zajištěnou cestu „Leiternsteig“ (žebříkový výstup) po severní straně Toblinger Knoten, 2.617 m. Po skalních stupních se jde vzhůru k prvním žebříkům, které vedou komínem a exponovanými místy ve stěně na vrchol Toblinger Knoten, 2.617 m.

Sestup: sestup po „cestě polního kuráta Hospa“ („Feldkurat-Hosp-Steig“) po severovýchodních svazích Toblinger Knoten nabízí menší obtížnosti, než výstup po žebřících; exponované úseky jsou jištěny drátěným lanem. Od chaty Drei-Zinnen Hütte se jde po cestě č. 105 - je to zároveň Dolomitická vysokohorská cesta č. 4 - přes Lange Alpe a sedlo Forcella C.di Mezzo, 2.315 m, zpět k chatě Auronzohütte, 2.320 m.

Poznámka: tuto zajištěnou cestu lze při dostatečné kondici spojit se zajištěnou cestou „De Luca-Innerkofler“ na Paternkofel, 2.746 m.

Výstup: od chaty Auronzhütte, 2.320 m, se jde po uzavřené vozové cestě na sedlo Paternsattel, 2.457 m, a dále po cestě č. 101 k chatě Drei-Zinnen Hütte, 2.405 m. Nástup se nachází jižně od chaty u známé skalní věže „Frankfurter Würstl“. Jde se systémem tunelů, který je přerušován uměle vylámanými skalními okny, až do štěrby Gamsscharte, cca 2.600 m. Do této štěrby se lze také dostat ze sedla Paternsattel, 2.457 m, po značené válečné stezce (tunely, skalní okna atd.). Přístup k Paternkofelu, 2.746 m, vede přes dva dobře zajištěné skalní stupně a v závěru po suti k nejvyššímu bodu.

Sestup: zpět do štěrby Gamsscharte, cca 2.600 m, a odtud po značené a místy zajištěné cestě podél hřebene Bodenknoten k východu do sedla Büllelejoch, 2.522 m (vojenská postavení z první světové války). Odtud po cestě č. 107 a č. 104 zpět na chatu Auronzhütte, 2.320 m.

Poznámka: fascinující pohledy na území urputných bojů v první světové válce se mísí s krajinně jedinečnými dojmy Sextenských Dolomit, výstup zanechává velký zážitek.

Strada degli Alpini - Alpinweg (Sextenské Dolomity)
 Fischleinboden, cca 1.400 m - Rifugio A. Berti, 1.950 m
 Odtáhnout: těžká zajištěná cesta
 Východní bod: Sexten, 1.317 m - Fischleinboden cca 1.400 m
 Opěrné body: Rifugio Zsigmondy Comici, 2.235 m; Rifugio A. Berti, 1.950 m
 Vysoké rozdíly: výstup: cca 1.300 m
 Sestup: cca 700 m
 Zajištěná cesta: cca 300 m
 Pochodový čas: výstup: Fischleinboden - Rifugio Zsigmondy Comici - Passo della Sentinella, cca 1 1/2 - 2 hod
 Sestup: Passo della Sentinella - Rifugio A. Berti, cca 1 1/2 hod
 Zajištěná cesta: cca 2 1/2 hod
 Upozornění: pro výstup severními svahy Elferkofelu ze štěrby Elferscharte, 2.649 m, na sedlo Passo della Sentinella, 2.717 m, jsou vhodná stoupací železa a cepín.

Výstup: z Fischleinboden cestou č. 103 - je to zároveň Dolomitická vysokohorská cesta č. 5 - vzhůru k chatě Rifugio Zsigmondy Comici, 2.235 m. Pod mohutnou severní stěnou Zwölferkofelu, 3.094 m, poněkud pod sedlem Forcella Giralba, 2.431 m se dojde k rozcestí. Odtud vede